

HEADLINES

RADIO SHOW

TACKLING FASCINATING MODERN
CONTROVERSIES FROM
A HALACHIC PERSPECTIVE

with
DOVID LICHTENSTEIN

Online Dating

Shiur# 535 | Nov 15th 2025

אשר לא תקח אשה לבני מכנות הכנעני. (כד—ג)

הלא בני־משפחתו גם הם היו עובדי־אלילים, ובמה, איפוא, היו טובים
מן הכנענים?

אלא, הכנענים היו מושחתים מבחינה מוסרית, כפי שהתורה מזכירה
פעמים רבות: „תועבות ארץ כנען“, ושחיתות־המידות עוברת בתורשה
לבנים. ואילו בארץ־מולדתו של אברהם היו האנשים מושחתים רק בדעות.
שהיו סוגדים לתרפים, ושחיתות־הדעות איננה עוברת בתורשה לבנים.
(הגה"ק בעל אבני־נזר ז"ל)

ספר מנחם ישראל אור, כרך 2

עניני שידוכין

נמ

ש"ס, בשם אירוסין נקראת, ושאר העניינים וסעיפיהם, באו אחריהם, לא כן מנהג דורות האחרונים, בכל אחר ואחר שהם חונים, קדר האירוסין ונשואין, צדדא מחתא מחתין, דא עקא שלא לסדר עפ"י הסימנים, כי אם לפי העניינים, למאן ירוץ צו הקורא, עפ"י דרכי התורה, וזה החלי בעזה"י.

(א) שידוכים — כתב זכרם שלמה סו"ס נ' בשם פחד יצחק ערך זיווג וז"ל, מנהג להתעסק ולשדך זכרים ונקבות, ובכל צריך קרקור, והתורה ניתנה ע"י קרקור, וכ' צם' גבעת שאלו פרשת תרומה כי השדכן הראשון היה הקצ"ה עכ"ל, וכ"כ בשלחן העזר (ריש סימן ג') דמנהג לשדך בתי ישראל זל"ז, וגם שייך בענין זה קצת ולדבקה צו' דדרשו חז"ל הדבקה במדותיו, דהקצ"ה מעת שצרא עולמו הוא מזווג זוגים כדאיתא במ"ר פ' נו ע"ש, ובס' אור ישע פ' חיי שרה כתב בשם הגה"ק מראפשיץ זי"ע שלעסוק בנשואי חבירו וזיווגו הוא תיקון היסוד כי צוה אין הוא נוגע בדבר עי"ש, וז"ל מהרי"ל במנהגים ריש הלכות חנוכה, ומחיית הרצ לגופו הרוב היה שר שדכנות שהיה כותב ושולח מכתב ידו בכל המדינה לזווג בתולות ונערים, כי כל הארץ היו מקשיצים לו עכ"ל, (וע"ע אור י"ד החיים אות ש"ז, מטעמים ערך חתן וכלה אות ס'), — ובענין שר שדכנות מצוה צהפוסקים שנותנים לפי ערך הנדוניה, והאריכו צוה הרבה, עיין רמ"א חו"מ סו"ס קפ"ה, כרם שלמה סימן נ', ושלחן העזר סימן ג'.

כתב בספר נחל אשכול (מהגאון מו"ה חיים עוזר מצראד, קרמניץ תקס"ט, הו"ד צם' צעש"ט עה"ת פ' כי תלא) פ' תולדות וז"ל, שמעתי טוב טעם בשם הצעש"ט למה מותר לשנות בשדוכין, והוא לכאורה מצוה צגמ' כתובות דף ס"ו ע"א צמשה וכנגד השום הוא פוסק פחות מחומש, ופרש"י שדרך הנודעים למזמוטי חתן לשומם יותר משויים (לכבוד הכלה) וצאמת לא נמצא היחר לשנות לכתחלה מפני הכבוד בשום מקום, רק בשביל השלום מנינו שגדול השלום וכו' אם כבר יש קטטה ולא מפני הכבוד, ואמר הצעש"ט שהוא כדי לתת חלקו דהס"מ, דקשה לזווגם כקריעת ים סוף והוצרך לשחדם עכ"ל, חולס צהנהגות מהגאון רבי יונה לאנדקופער זצוק"ל (צעל שו"ת מעיל דדקה, הו"ד צספר הנהגות לדיקים) אות כ"ח כתב וז"ל, עד כמה צריך האדם שמירה בעד השידוכים שלא יגזמו בדבר, ואם הזהירה התורה מאונאת ממון שלא יצבע לכלים ישנים ושלא ינפית צצני מעיים, עכ"ו צאונאת הגוף, ואף אם נראה שיכול האדם להרחיב קצת בשבח מ"מ לא יסקרו ח"ו, ולדעתי לזה

מנהג ישראל תורה

ם

נהגו בדורות הראשונים שלא היו שדכנים כ"א תלמידי חכמים וכמה שכל ישר
נריך האדם להישר בכך את נפשו בעניינים אלו וכיוצא בהם עכ"ל, וכלי ספק
דגם דברי הצעש"ט הקדוש הוא באופן זה רק להרחיב קצת, אשר גם זה אינו
נכון אם לא בשידוכין, אבל שקר ממש הם מלהזכיר, (ועיין ט"ז אהע"ז סימן
ס"ה סק"א, וכדאי לציין מש"כ בהגהות יעב"ץ בצנא מליעא דף ס' ע"ג
ו"ל, מותר לפרכס וליפות הצת לקדשה להגון שתמצא חן בעיניו אפילו היא
כעורה, [כהוא עוצדא נדרים ספ"ט דהכניסוה לבית ר' ישמעאל וייפוא כו],
זרם ה"מ בכעורה גרידא, אבל אם יש בה מוס מן המומין שפוסלין בנשים
ומפרכסו להסתירו, אין אונאה גדולה ממנה לו ולה שקופה לצאת בלא כתובה
ואיכא בושט טובא, מיהא מספקא מילתא בזקנה שאינה רותמת דלא הוי מומא
אי שרי לנצוה שעה, ונראה דאונאה גדולה הוי אם היא כל כך זקנה שאינה
ראויה לילד ומוציאה עכ"ל, ועיין סמ"ע חו"מ סימן רכ"ח ס"ק ט"ו).

במדרש רבה פ' חיי שרה סוף פ' נ"ט, ויצרך הגמלים מחוץ לעיר,
ארבעינן לעת ערב לעת נחת השואבות, אר"ה בשעה שאדם הולך
ליקח אשה ושמע קל כלביא מנבחים, הוא מצית מה אינון אמרין לעת ערב
לעת נחת השואבות, ועיין פירושו בפ"י עץ יוסף ומתנות כהונה ו"ל, ושמע
קל כלביא מנבחין כו' הוא דרך מליצה על בני אדם פחותים אשר אין לסמוך
על דבריהם, עכ"ז לשאל על האשה סמכין עליהו, כי למיחש מיצעי, ודייק
מכאן שהלך לעת נחת השואבות לשמוע מה ידברו אשה אל אחותה עכ"ל.

המנהג שזעזע שהלדדים נפגשים יחד בענייני שידוכין, שאין טועמים מידי
עד גמר השידוכין, ובשם ת"ח א' ראיתי סמך ע"ז מרש"י הק'
זפ' קדושים על הכתוב לא תלך רכיל, שכתב בתו"ד ו"ל, נראה בעיני שהיה
משפטם לאכול בבית המקדש דבריהם שום הלעטה, והוא גמר חיוק שדבריו